© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

Borbás Vince, «A Rariorum aliquot stirpium per Pannoniam etc. Appendixének kétféle kiadása.» Term. tud. Közl., 1903, 413. old.

Miután a szerző már egy más alkalommal (Term. tud. Közl. Pótfüz. 1902: 191. old.). közölte érdekes felfedezését, hogy a czímben megnevezett Clusius-féle mű függelékének kétféle kiadása létezik, ez alkalommal megemlíti, hogy a kolozsvári syst. botan. intézet példájához mind a kétféle függelék van hozzákötve.

Vincenz v. Borbás, «Ueber die zwei Ausgaben des Appendix's der Rariorum aliquot stirpium per Pannoniam etc.». Term. tud. Közl. 1903, p. 413.

Nachdem Verf. schon früher (Term. tud. Közl. Potfüz. 1902 p. 191) darauf aufmerksam gemacht hat, dass von dem Appendix des Clusius's erw. Werke zweierlei Ausgaben existieren, berichtet er über ein Exemplar des Kolozsvárer syst.-botan. Institutes, welchem beide Ausgaben des Appendix beigebunden sind.

Győrffy István. «Népies magyar növénynevek.» Orv. term. értesítő, XXIV. 1902, I—III.

Felsorolása azon népies növényneveknek, melyeket sz. Arad-, Kolozs- és Csikmegyében gyűjtött. Egyik-másikát már előbb (Nyelvőr, 1898) közölte Wagner János a gyimesi növénynevekről írt czikkében.

D.

Stefan Győrffy, «Volkstümliche ungarische Pflanzennamen». Orv. term. értesítő XXIV. 1902, I—III.

Aufzählung der vom Verf. im Arader, Kolozser u. Csíker Comitate gesammelten ungarische Pflanzennamen. Einige derselben sind schon von J. Wagner in einem Artikel über die gyimeser Pflanzennamen (Nyelvőr. 1898) publiciert worden. D.

A kir. magy. Term.-tud. Társ. növénytani szakosztályának 1903 junius hó 10-én tartott ülése.

Sitzung der botanischen Section der kön. ung. naturwissenschaftl. Gesellschaft am 10. Juni 1903.

Degen Árpád: 1. «Előterjesztés a botanikai nomenklatura ügyében».

Röviden előadja a botanikusok többségének elhatározásából kiinduló s a botanikai nomenklatura rendezését czélzó nemzetközi mozgalom történetét, megemlíti az 1900. évi párisi nemzetközi botan. kongresszus határozatát, mely szerint a nomenklatura rende-

Árpád v. Degen: «Vorschläge in Angelegenheit der botanischen Nomenclatur».

Der Vortr. schildert in grossen Zügen die Geschichte der die Regelung der botan. Nomenclatur bezweckenden internationalen Bewegung, erwähnt den Beschluss des pariser internat. botan. Congresses v. J. 1900, nach welchem während dem im Monate Juni 1905 in

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

zését az 1905. év junius havában Wien-ben tartandó nemzetközi botan. kongresszus lesz hivatva dülőre vinni.

A tárgyalás alapját ez alkalommal az 1867. évi «Lois de la nomenclature» képezi. A kongresszus előmunkálatait végző s a párisi kongresszus határozata folytán kiküldött nemzetközi nomenklatura bizottságnak 3. és 4. sz. a. kiadott körlevele alapján a javaslatok legkésőbben 1904. évi junius hó 30-ig küldendők be.

Mivel kívánatos volna, hogy a kongresszuson szavazati joggal felruházott avagy felruházandó magyar botanikusok[1]) közös megállapodás alapján, egyetértve, ugyanazon elvekért szálljanak síkra s hogy ezeknek álláspontja egyúttal kifejezze a szakosztály által helyesnek felismert irányt, előadó a következő indítványt terjeszti a szakosztály elé:

1. A nomenklatura ügyének tanulmányozására az 1901. évi márc. hó 13-án tartott ülésen kiküldött bizottság (Degen, Filarszky, Istvánffi) a jövő ülések valamelyikén egészíttessék ki:

a) a szakosztály azon tag-

Wien tagenden internat. botan. Congress der Versuch gemacht werden soll, die Regelung der botan. Nomenclatur durchzuführen.

Als Basis für alle Unterhandlungen gelten die «Lois de la nomenclature» von 1867. Laut Circular Nr. 3 und 4 der in Folge eines Beschlusses des pariser Congresses 1900 entsendeten internat. Nomenclatur-Commission, sind die Anträge längstens bis 30. Juni 1904 einzusenden.

Da es wünschenswert wäre, dass sämmtliche stimmberechtigte Teilnehmer unseres Landes[1]) in Folge einer vorher getroffenen Vereinbarung ihre Stimmen im Sinne derselben Principien abgeben, welche alsdann auch den Standpunkt bezeichnen würden, welchen die botan. Section in diesen Fragen einnimmt, legt Vortr. der Section folgende Vorschläge vor:

1. Es möge die zum Zwecke des Studiums der Nomenclaturfrage laut Beschluss der Sitzung vom 13. März 1901 entsendete Commission (Degen, Filarszky, Istvánffi) in einer der nächsten Sitzungen ergänzt werden mit:

a) denjenigen Mitgliedern der

---

[1]) Szavazati joggal birnak: 1. A nemzetközi nomenklatura-bizottság tagjai (nálunk: Borbas, Degen). — 2. Az esetleges javaslatok szerzői. — 3. A tudós korporácziok s a botanikai intézetek (nálunk: M. tud. Akadémia, Természettud. Társulat, ⁄. nemzeti Muzeum növényt. osztálya, Délszláv Akadémia). — 4. A botan. társulatok (100 tagonkint 1 szavazat).

[1]) Stimmberechtigt sind: 1. Die Mitglieder der internat. Nomenclatur-Commission (bei uns: Borbás, Degen). — 2. Die Verfasser von event. Anträgen. — 3. Die gelehrten Corporationen und botan. Institute (bei uns: Ung. Akad. der Wissenschaften, Kön. ung. naturw. Gesellschaft, Botan. Abteilung des Nat. Muzeums, Südslav. Akademie). — 4. Die botan. Gesellschaften (mit einer Stimme nach je 100 Mitglieder).

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

jaival, a kik az 1905. évi wien-i nemzetközi botan. kongresszus szabályzata értelmében a nomenklatura kérdésében szavazati joggal birnak, tehát a nemzetközi nomenklatura bizottság magyar tagjaival, az esetleges javaslatok szerzőivel s a hazai tudom. intézetek s társulatok képviselőivel, a kikre ezen korporációk szavazási jogukat át fogják ruházni;

b) a szakosztály mindazon tagjaival, a kik a botan. nomenklatura kérdéseivel máris foglalkoztak, súlyt helyezve arra, hogy a botanikának lehetőleg minden disciplinája képviselve legyen.

2. Ezen kiegészített bizottság működését ez őszön kezdje meg, mely első sorban abban fog állani, hogy egy erre alkalmas (kellő irodalommal rendelkező) helyen, pontról-pontra áttanúlmányozza az új nomenklatura-szabályzatnak alapját képező 1867. évi párisi nemzetközi bot. kongresszuson elfogadott «Lois de la nomenclature botanique»-ot, különös tekintettel a nemzetközi bizottságnak 5. sz. alatt közzétett 9 kérdőpontjára s az 1904. évi jun. hó 30-áig benyujtandó esetleges javításokat s pótlásokat szavazással megállapítja s az elfogadott javaslatokról a szakosztály plenumának jelentést tesz; a szakosztály viszont gondoskodik arról, hogy az esetleges javaslatok a kívánt 60 példányban franczia nyelven, az indokolásuk pedig francia, német, angol v. olasz nyelven szintén 60 példányban az említett határ-

Section, welche in den gelegentlich des wiener Congresses i. J. 1905 zu verhandelnden Nomenclaturfragen stimmberechtigt sind, also mit den Mitgliedern der internat. Nomenclaturcommission, mit den Verfassern event. Anträge u. mit den Mandatären der ungar. wissensch. Institute und Gesellschaften;

b) mit allen jenen Mitgliedern der botan. Section, welche sich mit Nomenclaturfragen beschäftigt haben, wobei möglichst sämmtliche Disciplinen vertreten sein sollen.

2. Diese ergänzte Commission soll ihre Arbeit im Herbste beginnen. Diese wird in erster Linie darin bestehen, dass sie die Basis der weiteren Unterhandlungen, nämlich die vom 1867-er pariser internat. bot. Congress acceptierten «Lois de la nomenclature botanique» an einem mit der hierzu nötigen Litteratur ausgestatteten Orte Punkt für Punkt und mit besonderer Berücksichtigung der in dem 4. Circulare der internat. Commission vorgelegten 9 Fragen durchberatet, und die bis 30. Juni 1904 einzureichenden event. Anträge u. Emendationen durch Abstimmung festsetzt und die auf diese Weise festgesetzten Beschlüsse dem Plenum der Section vorlegt; die Section hingegen übernimmt die Drucklegung der event. Anträge in der vorgeschriebenen Zal von 60 in französ. Sprache verfassten Exemplaren, sowie der 60 Exemplare der in französ., deutscher,

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

időn belül kinyomassék s a javaslatok összeszerkesztésével megbizott Briquet János úrnak Genfbe küldessék.

3. Ezen bizottság permanenciában marad addig, míg az 1905. év elején Briquet szerkesztésében megjelenő nomenklatura-szabályzat új tervezete megjelenik, ezt újra pontról-pontra behatóan letárgyalja s a tárgyalás eredményéről a szakosztálynak jelentést tesz, t. i. bejelenti, hogy mely javaslatnak v. pótlásnak elfogadását s melyiknek visszautasítását tartja kívánatosnak.

A szakosztály ezen javaslatokat egyhangúlag elfogadta.

Degen Árpád bemutatja a budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás kiadásában megjelenő «Magyar füvek gyüjteménye»-nek II. és III. kötetét.

Kiemeli azon buzgóságot s rendkívüli szorgalmat, melyet a nevezett intézet személyzete hazánk graminea-flórájának kikutatása s széles körökben való ismertetése körül kifejt s felhívja a szakosztály figyelmét a *Calamagrostis*, *Sesleria* s *Atropis* nemek majdnem teljes gyüjteményére, melyeknek kifogástalanul gyüjtött és szárított példái a bemutatott kötetekben foglalvák.

A mű kiadásánál követett nomenklaturára vonatkozó magyarázó megjegyzések után köszönetet mond Waisbecker Antal vasmegyei főorvos, Filarszky Nándor, Perlaky Gábor és Porcius Flóris uraknak,

englischer oder italien. Sprache zu verfassenden Begründungen, und die Uebermittelung derselben innerhalb des festgesetzten Termines an den General-Referenten John Briquet in Genf.

3. Diese Commission bleibt in Permanenz, bis der in der Redaction Briquet's Anfangs 1905 erscheinende Entwurf des neuen Nomenclatur-Gesetzes erscheint, unterzieht diesen Punkt für Punkt einer gewissenhaften Beratung, und legt das Ergebnis derselben der Section vor, d. i. erstattet einen Bericht darüber, welche Anträge od. Zusätze sie für annehmbar findet.

Die Section hat diese Vorschläge einstimmig angenommen.

Árpád v. Degen legt den II. u. III. Band der von der budapester kön. ung. Samencontrol-Station herausgegebenen «Gramina hungarica» vor.

Vortr. hebt den Eifer u. den ausserordentlichen Fleiss des Personales des genannten Institutes hervor, mit welchen es sich der agrostologischen Erforschung unseres Landes u. der Verbreitung agrostolog. Kenntnisse hingiebt. Er verweist auf die beinahe vollständige Reihe der einheimischen *Calamagrostis*, *Sesleria* u. *Atropis*-Arten, deren tadellos praeparierte Exemplare in den vorgelegten Bänden enthalten sind.

Nach einigen auf die bei der Redaction des Textes befolgte Nomenclatur betreffenden Erläuterungen, spricht der Vortr. den Herrn Comitatsphysikus Dr. A. Waisbecker, Ferd. Filarszky, Gabriel Perlaky u. Florian Por-

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

akik önzetlen módon támogatták e vállalatot s végül Hackel Ede szt.-pölteni tanár úrnak, a ki a meghatározások reviziójának terhes munkáját elvállalta.

Fenyő Béla előadást tart A rézgálicz növényélettani hatásáról.

Előadó ama régen ismert tény teljes tisztázásához akar némiképen hozzájárulni, hogy a rézoldatokkal való permetezés magára a gazdanövényre is jótékony hatást gyakorol. E czélból különböző növényekkel végzett kisérleteket. Előzetes megfigyelésül vízkulturában és talajban tanulmányozta a réz hatását. A vízkulturában, literenként 8—10 mgr. rézgálicztartalom a növényre már föltétlenül ölő hatásu. Talajban a réztartalom ha csekély, nem árt és a növények részéről föl nem vétetik; ha nagy: közvetve, a talajban okozott vegybomlások következtében árt, de csak rendkivül csekély mértékben jut a növénybe.

A kísérletek tulajdonképeni czélja a permetezés élettani hatásának a legkülönbözőbb növényeken való konstatálásán kivül a hatás okának megállapítása volt. A talajban végzett kisérletek eloszlattak minden aggodalmat, hogy a permetezésnél lehulló folyadék befolyásolná az eredményt.

A kísérletek eredménye a következőkben nyilvánult: a rézgálicz oldattal és bordeaux-i lével való permetezés a növényekre általában jótékony, köz-

cius, welche das Unternehmen in uneigennützigster Weise unterstützen, ferner Herrn Prof. E. Hackel in St. Pölten, der sich der grossen Mühe der Revision der Determinationen unterzogen hat, seinen Dank aus.

Béla Fenyő hält einen Vortrag über die pflanzenphysiologische Wirkung des Kupfervitriols.

Der Vortragende stellte Experimente mit verschiedenen Pflanzen an, um die schon seit Längerem bekannte Thatsache, dass die zu antiparasit. Zwecken vorgenommene Bespritzung der Culturpflanzen mit Kupferlösungen auch auf diese selbst von directem Nutzen ist, mit neuen Beweisen zu bekräftigen.

Es wurden vor Allem Vorversuche in Boden und in Wasserculturen vorgenommen, u. zw. mit Lösungen von 8—10 mgr. pro Liter, welche in Wasserculturen absolut tötlich wirken.

In Bodenculturen wirkt ein geringer Kupfergehalt nicht schädlich ein und es reagieren die Pflanzen nicht darauf, wogegen ein grösserer Kupfergehalt des Bodens mittelbar, in Folge chem. Zersetzungen im Boden schädlich wirkt, obwohl nur geringe Mengen Kupfer in die Pflanze gelangen.

Der Hauptzweck der Versuche war, nebst Constatierung der physiologischen Wirkung der antiparasitären Bespritzung, die Feststellung der Grundursache der mehrerenorts constatierten günstigen physiologischen Wirkung der Kupfersalze. Die Bodenversuche bannten jedes Bedenken, dass die,

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

vetlen élettani hatást gyakorol, mely abban nyilvánul, hogy *a)* a chlorophyll-tartalom gyarapodik; *b)* az assimiláló tevékenység növekedik; *c)* a transpiratió emelkedik; a permetezett levelek szöveteiben a permetezés változást nem idéz elő.

Miután mindez eddig csak a szőlőn és burgonyán lett nagyban kimutatva, fenti kisérletek általánosították a feltevést minden magasabb rendü növényre.

A kisérletek fő eredménye volt a réz kimutatása a permetezett levelek szöveteiben, mely csak az epidermisen át juthatott be. Eddigi, szőlővel és burgonyával végzett kisérletek ellentétes eredményt adtak, csupán Tschirch állítja, hogy a réz az epidermisen át is bejuthat, viszont ő ezt az állítást nem támogatja meggyőző érvekkel.

Az életfolyamatokat előadó nézete szerint a bejutott minimális rézmennyiség befolyásolja kedvezően, mely, mint minden méreg, rendkivül híg oldatban jótékony ingerként hat.

bei der Bespritzung auf den Boden träufelnde Flüssigkeit das angestrebte Endresultat irgendwie beeinflussen könnte.

Das Ergebniss der Versuche war: dass die Bespritzung mit Kupfervitriol-Kalkbrühe auf die Pflanzen in Grossem u. Ganzem von günstiger physiologischen Wirkung ist, u. zw. wird *a)* der Chlorophyllgehalt vermehrt; *b)* die assimilatorische Tätigkeit gehoben; *c)* die Transpiration befördert.

In der Gewerbestructur der Blätter verursacht die Bespritzung keine Veränderungen.

Nachdem alle diese Resultate in Grossem bisher nur an Weinstöcken und Kartoffeln constatiert waren, hatten obige Versuche den Zweck, diese Ergebnisse an anderen, höher organisierten Pflanzen im selben Sinne geltend bewiesen.

Das Hauptresultat der Versuche war das Gelingen des Nachweises von Kupfer im Gewebe der bespritzten Blätter, welches nur durch die Epidermis hindurch in diese gelangen konnte. Die bisherigen, mit Weinstöcken u. Kartoffeln angestellten Versuche ergaben ein entgegengesetztes Resultat. Bloss Tschirch behauptet, dass Kupfer auch im Wege der Epidermis in die Blätter gelangen könne, ohne hierfür überzeugende Beweise zu liefern.

Nach Ansicht des Vortr. beeinflusst die eindringende minimale Kupfermenge die Lebensfunctionen der Gewächse in günstiger Weise und zwar wie jedes Gift in stark verdünnten Lösungen, als anregendes Reizmittel.

© Biodiversity Heritage Library, http://www.biodiversitylibrary.org/; www.zobodat.at

Varga Oszkár bemutatja **Kovács Lajos**-nak «*Az anthokyan*» stb. című értekezését, melyben az anthokyan chemiai tulajdonságait, physiologiai szerepét és előfordulását tárgyalja. Szerzőnek saját vizsgálódásai főleg annak chemiai tulajdonságaira vonatkoznak. Ezen vizsgálatainak alapján megerősíti Overton azon nézetét, mely szerint az anthokyan egy glykosid, melynek egyik alkatrésze szőlőczukor.

Ordódy Lajos: «Hazai növények rostjaiból készült ipari czikkek». Bemutatta Fialowsky Lajos.

Szerző kisérleteket tett arra nézve, hogyan lehetne a Jute-növény rostjait s azok készítményeit hazai növények rostjaiból készültekkel pótolni. Az eddig elért eredményekkel beszámol, s bemutatja a fűzfavesszőből, tengeri-csuhából és keskenylevelü gyékényből készült kóczot, fonalat és szövetet, melyek gyakorlati használhatósága és versenyképessége elé nagy érdeklődéssel nézünk.

Schilberszky Károly: «A szőlőszár szalagosodásának sajátságos esetéről» czímű előadása folyamán bemutat egy sajátságos teratologiai esetet, mely a szőlőtőke elhalt rügye körül csavaros szalagosodással rétegesen keletkezett fásodott szöveti túltengés. **T.**

Oskar Varga legt eine Abhandlung **Ludwig Kovács**'s über «*Das Anthokyan*» vor, in welcher die chemischen Eigenschaften, die physiologische Rolle u. das Vorkommen des Anthokyan's erörtert werden. Die eigenen Untersuchungen des Verf. beziehen sich hauptsächlich auf die chemischen Eigenschaften desselben. Auf Grund dieser seiner Untersuchungen bekräftigt er die Ansicht Overton's, nach welcher das Anthokyan ein Glykosid sei, dessen einer Bestandteil Traubenzucker ist.

Ludw. Ordódy: «Aus den Fasern ungarischer Pflanzen angefertigte Industrie - Artikel». Vorgetr. von L. Fialowsky.

Berichtet über Versuche, welche der Verf. angestellt hat, um die Jute-Fasern und die daraus hergestellten Producte durch Fasern einheimischer Pflanzen resp. aus diesen hergestellte zu substituiren. Als Ergebniss der Versuche werden aus den Fasern von Weiden, Mais-Scheiden u. Blättern des schmalbl. Rohrkolbens angefertigte Werge, Gespinnste u. Gewebe vorgewiesen, deren pract. Verwertung von grosser Bedeutung wäre.

Karl Schilberszky hält einen Vortrag über einen eigentümlichen Fall von Verbänderung d. Rebenstockes, u. weist im Laufe d. Vortrages ein eigentümliches teratol. Gebilde vor, welches sich als eine, um ein abgestorbenes Auge entstandene, schichtenweise gedrehte, einer Verbänderung ähnliche, verholzte Wucherung erwiesen hat. **T.**

Megjelent: 1903 augusztus hó 8-án. — Erschienen: am 8. August 1903.

PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA BUDAPESTEN.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: Ungarische Botanische Blätter

Jahr/Year: 1903

Band/Volume: 2

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: A kir. magy. Term.-tud. Társ. növénytani szakosztályának 1903 junius hó 10-én tartott ülése. Sitzung der botanischen Section der kön. ung. naturwissenschaftl. Gesellschaft am 10. Juni 1903. 226-232